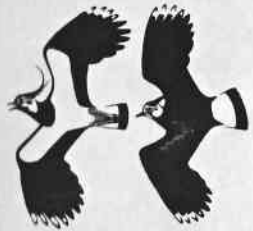


09106 5000 209
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNINGE

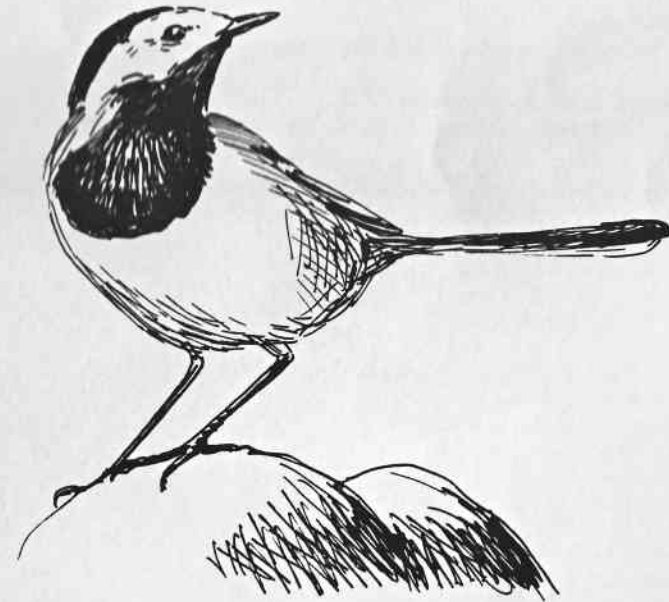
Postbesørgt bl



**Dansk
Ornitologisk
Forening**

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF-FYN



2. ÅRGANG NR.4, NOV. 1994

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Oplag: 600

Tryk: Mikro-Forma

Redaktion:

Jacob Sterup Andersen - Niels Larsen
Hans Milter Pedersen - Tim Hansen

Kontaktadresse, redaktionen:

Niels Larsen, Fengersvej 34 st.tv. 5230 Odense M, tlf. 66 14 49 86

Siden sidst:

Tim Hansen, Isgaardsvej 36 st.th. 5000 Odense C, tlf. 65 91 27 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Bystævnevej 1A, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Fra redaktionen	3
Glæden ved feltornitologi	4
Øhavet, fuglene og jagten	7
Pressemædelelse fra Fyns Amt	12
Pressemædelelse fra DOF	14
Fugletur til Skagen	16
Generalforsamling - ekskursioner	18
Siden sidst	20
Kloge gæs	22
Spurvehøge	23
Natravnetur	24
Anmeldelse - Norsk Fugleatlas	26
Brev fra Svend Auken	27

Tegninger: Aksel Hansen - forsiden
Poul Rasmussen: side 25
Ole Runge - øvrige

Fotos: Birte Sørensen: side 17
Esben Eriksen: side 21 og 23

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Så er året ved at gå på hæld, og hermed kommer så de to traditionelle opfordringer, nemlig til at indsende årets fugle- iagttagelser og til at indbetale 40 kr til Havrevimpen på det vedlagte girokort.

Det sidste først: Der er i øjeblikket mange penge i DOF-Fyns kasse, og det har derfor været diskuteret i bestyrelsen, om Havrevimpen næste år skulle udsendes gratis til medlemmerne. Her var der enighed om at også fremover bør en væsentlig del af udgifterne til bladet dækkes ved frivillige indbetalinger. De mange penge er nemlig knoklet ind ved kun 5 personers yngletællinger for Fyns Amt. Bestyrelsen har visioner om at bruge optællingspengene til enten at få etableret en fuglestation på Sydlangeland eller med hjælp fra Fugleværnsfonden at indkøbe en fynsk fuglelokalitet. Desuden vil antallet af indbe-

talinger også overfor bestyrelse og redaktion give en indikation af, hvorvidt Havrevimpen i det hele taget har medlemmernes interesse.

Også i 1995 får du Havrevimpen tilsendt, og vi håber derfor at du vil bidrage med de 40 kr.

Indsendelse af fugleagttagelser:

Allerede nu må du gerne begynde at renskrive og indsende dine iagttagelser for 1994. Vi kan så få resten efter nytår. Så kan vi allerede nu få begyndt på indtastningen og måske få årsrapporten ud allerede i foråret.

To fuglearter er vi specielt meget interesserede i: Toplærke og Rødrygget Tomskade, som der de sidste år er indberettet uhyggeligt få af.

Skemaer kan som vanligt rekvireres hos Niels Larsen.

Kort nyt fra projekt Fuglenes Danmark

Vi har nu fået Atlas- og 10-punkt-tællinger tilbage fra optællerne i ca. 50 kvadrater.- Men der er 208 fynske kvadrater!

Vi vil derfor bede om at I indsender skemaerne for 1994 nu.

Men selv når alle 94-skemaerne er kommet ind mangler vi optællere, særlig til Ærø og Vestfyn. Derfor håber vi at du vil overveje om ikke du havde lyst at

bidrage med oplysninger fra et eller flere kvadrater.

I næste nummer af Havrevimpen kan du læse mere om projektet og resultaterne.

Lokalkoordinator
Henrik Andersen
Storkeløkken 200, Kirkendrup
5270 Odense N
Tlf. 66 18 33 92

Glæden ved feltornitologi

Af Knud Erik Pedersen

En tidlig majmorgen blev jeg - ganske efter sædvane når jeg på den årstid sover for åbent vindue - vækket af Solsortens orgiastiske sang. Som regel falder jeg i søvn igen, når jeg har fået vinduet lukket, men netop den morgen måtte jeg opgive. Jeg forlod både seng og hus, og med kikkerten hængt om halsen gik jeg ned mod Doverkil, et lille, nemt over-skueligt vådområde i den vestlige Limfjord. Her var der både et ynglende Knopsvanepar og flokke af fouragerende ænder at kikke på; i sivkanten stod stætelige Fiskehejrer så ubevægelige, som var de frosne filmbilleder, og oppe under skyerne hørtes de brummende halelyde fra Horsegøgens iltre flugt. At øret samtidigt løb fuld af sang fra Musvit, Bogfinke, Sanglærke, Gulspurv og Sivsanger bidrog til, at ærgrelsen over at have forsmået sin seng i flere timer før arbejdstid hurtigt fortog sig.

Pludselig fandt mit søgende kikkertblik noget hvidt, og skønt jeg i første omgang nægtede at tro det, så var det en fugl - noget større end de Klyder, jeg netop havde set slå sig ned, og af en anderledes profil, hejreagtig. En diminutiv, albinistisk Fiskehejre, måske? Ligesom dem stod den bomstille og røbede kun med en enkelt lille hovedbevægelse, at den ikke var en af de attrapper, jægere sætter op, for at det eftertragtede vildt skal føle sig i godt selskab inden døden.

Mit hjerte tog til at banke fuldstændig udisciplineret, og med lige dele forstæel-

se og foruroligelse tænkte jeg på den aldrende amerikanske ornitolog i tegneserien "Doonesbury", som lider bratdøden i ophidselse over at have opdaget en art, han ikke hidtil har registreret på sit kontinent. Hvad om det samme overgik mig: at jeg måtte sige verden farvel denne smukke forårmorgen, oven i købet uden at have fortalt nogen, at dødsårsagen var en Silkehejre, observeret hundreder af kilometer fra de steder, hvor den retteligt burde være?

Da jeg omsider havde indprentet mig alle detaljer på fuglen, hvis tilsyneladende flegma stod i græl modsætning til min hjertebelastende eufori, fulgte overvejelserne om, hvem jeg hurtigst muligt kunne få fat i og dele den unikke oplevelse med. En fugleinteresseret søn var langt af led og ikke til at ringe op, og min kone ville nok lytte imødekommende, men uden for alvor at værdsætte begivenhedens epokegørende karakter. Jeg måtte have fat i en ligesindet, og det faldt mig ind, at der et halvt hundrede kilometer væk boede en navnkundig ornitolog, som sikkert ville påskønne at blive ringet op, men måske ikke før seks om morgenen. Hvileløst kredsede jeg om telefonen et par timer, inden jeg vovede at kontakte manden og forelægge ham tilfældet: En Silkehejre, identificeret på de og de kendetegn, set i Doverkil, Sydthy, dags dato klokken 04.35.

Han gryntede uden nogen form for entusiasme en tak for oplysningen, og vores samtale blev yderst kort.

"Højrøvede karl", tænkte jeg, "han tror sikkert ikke på mig."

Lidt efter sneg hans formodede tvivl sig ind i mig selv. Jo tiere jeg sammenholdt mit erindringsbillede med illustrationen i "Europas Fugle" - denne feltornitologens katekismus - desto mere skrumpede tilliden til egen se- og dømmekraft ind, og jeg afgjorde, at det skulle være både første og sidste gang, jeg røbede min vankundighed over for nogen, hvis ekspertise rakte ud over at kunne skelne Gråspurv fra Husskade.

Samme dags eftermiddag ringede eksperten imidlertid og sagde tak, fordi jeg havde ladet høre fra mig. Han var kørt til Doverkil med det samme for at se Silkehejren; det var først femte gang, han havde observeret den art i Danmark, så den var rigeligt en lang køretur værd. Han blev helt meddelsom og underholdt mig om det gunstige vejr, som i den sidste tid havde bragt adskillige sjældenheder hertil; han nævnedes Aftenfalk og Sort Stork og vist endnu et par arter, jeg ikke husker mere. Derimod vil jeg aldrig glemme, at han snakkede til mig som en ligemand; jeg følte mig lyst i kuld og køn som feltornitolog, og min selvtillid svulmede, som havde jeg modtaget en fortjenstmedalje.

Illusionen om at være anerkendt som gyldigt medlem af superligaen gav mig lyst og mod til at deltage i nogle af de ekskursioner til attraktive lokaliteter - fra Vestamager til Rømø, fra Gedser Odde til Skagen Nordstrand - som fuglefolket med mellemrum arrangerer. På

den måde har jeg ikke blot haft lejlighed til at iagttage tusinder af biosfærens fjerede og vingede væsener, men har også været på nært hold af de forskellige varianter af arten *Homo Ornitologicus*.

Der er fx *artsjægeren*, som gerne tilsidesætter familieliv, arbejde og økonomiske hensyn for at rejse hundreder af kilometer med det ene formål at få et glimt af en nyopdukket, ultrasjælden art, som han så nyder synet af et minut eller højst to, krydser af på den medbragte liste og drager hjem igen. For ham er *krydset*, det udfyldte tomrum på den hungrende liste, det absolutte højdepunkt. Han er fremmed for naturføleri og æstetiseren, og hans tanker kredser altid om målet for det næste kryds.

Så er der *den arrogante, selvbestaltede ekspert*, for hvem enhver, der ikke på en halv mils afstand kan kønsbestemme en flyvende Rørhøg, er et håbløst og mindreværdigt individ. Han vil typisk underholde to-tre udvalgte om, hvad han for nylig har set ved Falsterbo, Bosporus eller La Camargue, og han udmærker sig ved ikke at sætte kikkerten for øjet én eneste gang; han har jo set det hele i forvejen og er her for at blive set og hørt, ikke for at se og høre. Anderledes med hans modsætning, *den stiltfærdige kender*, som gerne holder til i flokkens periferi, hvor han holder sin mund, med mindre de, der ved, hvad han er værd, stiller ham spørgsmål. Så er han ikke karrig med oplysninger, og han er en sand guldgrube for *den usikre begynder*, en type, der hurtigt lader sig identificere på den nyanskaffede fuglebog, han nu og da lister op af lommen for at gøre diskrete opslag. Han bliver ofte

udset som offer af *den vittige fyr*, til hvis faste repertoire det hører at udvide arternes mængde med fænomener som Rygskader, Skallesmækkere og Krudtugler. Endelig dukker der en sjælden gang et fuldstændigt artsfremmed individ op blandt ekskursionsdeltagerne - en fremmed fugl, der synes at være stået på bussen ved en fejltagelse, og hvem det kan falde ind, når alle andre har kørt optikken i stilling på Den store Flagbakke ved Skagen, at spørge turledereren, hvornår det er tid til et besøg på Kunstmuseet.

Skagen, ja! Det stednavn klinger ikke kun sødt i kunstlærers øren, også fuglefolket valfarter ved forårstid dertil i tusindtal. En gang bidt af Skagen skal man helst dertil hvert forår, når det store træk er i gang. Det er mindeværdigt at stå ved Nordstranden lige efter daggry og se trækket af lommer, ænder og de første rovfugle langs kysten, alt imens Vandriksen lader sine grisehyl høre inde fra klitsumpene. Eller at gå over den store sandflade ud mod Grenen og være så heldig at se et par af den sjældne Hvidbrystede Præstekrave løbe foran én. Men måske allerbedst - i det mindste i solskin og med en let sydøstenvind - at være blandt de mange, der fra Flagbakken følger det store rovfugletræk: Mus- og Fjeldvåger i hundredvis, Spurvehøge og Tårnfalke, Rør- og Kærhøge, nu og da en Glente, en Dværgfalk eller en Fiskeørn, og er det en rigtig god dag, passerer måske en statelig Kongeørn eller - hvad der er endnu mere glædeshidsende - fugleverdenens ukronede fartkonge: Vandrefalken.

Når det, man diskret håbede, på den måde går i opfyldelse, breder en snakkesalig stemning sig i det kikkertbehængte selskab - omtrent som efter den femte drink ved en forlagsreception. Der notes flittigt; den vittige fyr advarer mod, at man skriver *Vandrefugl*, skønt det i og for sig er sådan én, man har set, og den arrogante meddeler en passant, at han for ikke længe siden så tre Vandrefalke på én og samme dag. Ham er de fleste dog blevet trætte af; til gengæld følger mange den stilfærdiges eksempel og slår sig ned med madpakke og termokande, forvisset om, at dagens højdepunkt er passeret. Enkelte forsøger at få en middagslur, for det kræver sit menneske at stå op midt om natten og køre nogle hundrede kilometer i bus, og kun hvis der gøres anskrig om storvildt som Trane, Stork eller ørn, kommer de hastigt på benene og stormer hen mod det nærmeste spotingscope - det er nemlig karakteristisk for dette midlertidige fællesskab, at den suveræne ejendomsret til medbragte instrumenter delvis går i opløsning; man benytter sig af det, der er lige for hånden...



Øhavet, fuglene og jagten

Af Poul Henrik Harritz

I vinteren 1994-95 skal lokale ornitologer, naturfredere og jægere finde frem til de endelige afgrænsninger for en lang række jagtfri havreservater omkring Fyn. For nogle år siden blev de samme grupper enige om principperne og de enkelte reservaters udstrækning i Amtsnaturudvalget for Fyn, men siden har lokale jægere og Fyns Amt blandet sig i beslutningerne.

I denne artikel skriver Poul Henrik Harritz fra Svendborg om baggrunden for reservaterne, og i særdeleshed diskussionen om nogle af de væsentligste på Fyn, nemlig to områder i Det sydfynske Øhav

Store jagtfri områder er nødvendige...

I forbindelse med revision af den tidligere jagtlov indstillede Vildtforvaltningsrådet i 1991, at der i EFs fuglebeskyttelsesområder blev lavet eet eller flere jagt- og forstyrrelsesfri kerneområder. Danmarks Jægerforbund, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening er - i amtsdækkende "amtsnaturudvalg"- blevet enige om udkast til sådanne områder i en række EF-fuglebeskyttelsesområder. Princippet i de jagtfri områder er senere tiltrådt af Miljøministeren.

De store fladvandede områder skal have en udstrækning, der tilgodeser formålet med netværket, nemlig at sikre, at svømmeænder, gæs og svaner får den fornødne ro i træktiden, så rastende fugle i større omfang end i dag kan få mulighed for at udnytte stedets føderesurser optimalt. Alt for ofte jages flokke af fugle i dag på vingerne i jagttiden og forstyrres i en grad, så de trækker længere mod syd, før føderesurserne i de danske farvande er brugt op. Det er ikke

en bæredygtig udnyttelse af de tilgængelige livsbetingelser og kan i ekstreme situationer forværre fuglenes sundhedstilstand.

Undersøgelser foretaget af Danmarks Miljøundersøgelser i Limfjorden viser, at en fødesøgende Pibeand, der forstyrres af en kravlejæger (jæger, der på lavt vand opsøger flokkene i en lille pram), i gennemsnit vil vente med at genoptage sin fødesøgning i 46 minutter. Forstyrres den en gang til, går der 168 minutter, før den falder til ro. Da Pibeanden i de korte efterårsdage bruger 78% af døgnet lys timer til fødesøgning, siger det sig selv, at fuglen i endog lang tid ikke kan søge den optimale mængde føde.

Undersøgelserne er interessante, da de - som de eneste storskala-forsøg i verden - påviser jagtens til tider forstyrrende virkning.

Det kommende netværk af reservater skal altså ikke laves for at hindre, at jægeren "får fugle på tasken", men skal give fuglene den fornødne ro til aktiv fødesøgning i så mange af døgnet lys

timer som muligt. Derfor skal områderne være så store, at den jagt der foregår udenfor, ikke forstyrrer med støj og færdsel på en måde, så fugle indenfor reservatet jages på vingerne.

Det er tanken, at det samlede beskyttede areal i det nye nationale netværk bliver på 3000 kvadratkilometer. De nuværende vildtreservater er i alt på ca. 1300 km².

...osse i Det sydfynske Øhav

I Det sydfynske Øhav er der i dag ikke reservater der tilnærmelsesvis opfylder kravene i det nye reservatprogram.

I Svendborgsund findes et bynært reservat, der primært skal hindre, at jagtudøvelse kolliderer med byboernes interesser. Desuden findes tre områder i Øhavet, hvor fem mindre holme er adgangsbegrænset i fuglenes yngletid.

Det ligger klart i Miljøministerens arbejde, at der indenfor EF-fuglebeskyttelsesområdet "Det sydfynske Øhav" bør udlægges jagt- og forstyrrelsesfri områder.

Der er egnede områder

Amts naturudvalget har peget på to områder, der opfylder formålene i det nye reservatnetværk. Området syd for Tåsinge omfatter store, lavvandede områder med ålegræsvegetation, der udgør hovedfoden for en række ænder, gæs og svaner.

Området mellem Ærø og Langeland er Øhavets vigtigste rasteområde for vade-fugle, og potentiel rastelokalitet for større mængder af ænder, gæs og svaner.

De to foreslåede områder er senere blevet vurderet af Danmarks Miljøundersøgelser, der fastslår, at områderne er vigtige rastelokaliteter, og de to områder klassificeres som områder, der skal prioriteres højt i det kommende netværk. Fugletællinger fra fly fastslår, at der om efteråret, vinteren og foråret ligger 50.000 - 60.000 andefugle i Det sydfynske Øhav.

Områderne syd for Tåsinge og mellem Ristinge og Marstal er nogle af de allervigtigste for rastende og overvintrende andefugle.

Vadefugle overses let fra et fly, men intensiverede optællinger fra jorden på Storeholm og nærliggende rev i perioden 1992 - 94 viser, at området udgør een af de tre største vadefugle-rasteplasser i Fyns Amt. Regelmæssigt ses 1000 - 5000 vadefugle.

Det er kun mindre områder...

Det er kun 21% af EF-fuglebeskyttelsesområdet, der er foreslået udlagt til jagt- og forstyrrelsesfri områder. Området mellem Ristinge på Langeland og Marstal på Ærø er 21,03 km² og området syd for Tåsinge er 59,13 km². EF-fuglebeskyttelsesområdet er 392 km², og hele Det sydfynske Øhav er ca. 500 km².

I andre EU-lande vækker det undren, at man i Danmark overhovedet tillader jagt i fuglebeskyttelsesområder, men udstrækningen af store, flade havområder i Danmark og forekomsten af mange trækfugle betyder, at det ikke herhjemme er realistisk med totalt jagtforbud.

...at jagten bør reguleres...

I Det sydfynske Øhav har Amtsnaturudvalget henstillet, at der kun reguleres for jagt på vandet, og visse former for færdsel, der i dag ikke udføres af betydning i de to områder, nemlig vindsurfing, sejlskud med vandscootere og hel- eller halvplanende både. Undersøgelser fra Danmarks Miljøundersøgelser foretaget i to prøvereservater viser, som før nævnt, at det først og fremmest er den aktive jagtudøvelse, der forstyrrer fuglene.

Jagt fra kravlepram er det mest forstyrrende. Jagt fra opankret pram forstyrrer også, men ikke så meget som opsøgende jagt fra kravlepram. Sejlskud med fiskejoller forstyrrer ikke væsentligt.

Derfor er det kun nødvendigt at begrænse jagten i de foreslåede områder. Det er altså en misforståelse, at reservaterne skulle få betydning for fiskeres, turisternes, fritidssejleres og andre besøgendes adfærd.

Der er et jagttryk, der gør det nødvendigt at regulere i Det sydfynske Øhav. Den 31/8. 1987 blev der i EU-fuglebeskyttelsesområdet optalt - fra fly - 955 Krikænder og 408 Gråænder. Dagen efter gik svømmeandjagten ind, og der taltes 288 Krikænder og ikke een Gråand. De var jaget ud fra området.

Den 29/9. samme år var der ankommet 305 Ederfugle til området. Den 1/10. - premieredag for dykandjagten - var der 67 tilbage.

Den 1/9. 1987 var der 124 jægere på jagt: 103 i pramme, 15 på landjagt og 6 jægere i skydetønder.

Der er syd for Tåsinge registreret jagtintensitet i form af skudafgivelse. 852 skud taltes fire timer omkring solopgang den 1/9. 1989.

...men det berører kun få...

Selvom der foreslås store sammenhængende arealer, af hensyn til den fornødne ro i centrum af reservaterne, vil indgrebene i jagtudøvelsen kun berøre få, lokale jægere. I området syd for Tåsinge betyder det ny reservat, at 15 - 20 lokale jægere, af de der i dag driver jagt i området, berøres. I området Langeland og Ærø vil 5 - 10 jægere blive berørt.

...og en ulovlig jagt standses...

De to reservatforslag vil, når de gennemføres, betyde, at en ulovlig og uetisk jagt standses. I området mellem Langeland og Ærø er der intens jagt, især på Storeholm. Denne har tidligere været ejet af en række landmænd, men den største del er i dag opkøbt udelukkende med jagt for øje, og igennem de seneste ti år er der anlagt ti skydetønder. Den sidste er i sensommeren 1994 placeret på fiske-territoriet, hvad der er forbudt ifølge jagtloven.

Den 1. september 1993 konstateredes fem overtrædelser af jagt- og naturbeskyttelsesloven, spændende fra ulovlig camping, nedskydning af fredede fugle og jagt på statens ejendom. Skilte, der forbyder jagt på statsarealerne, fjernes ulovligt, og der er bygget skydetønder så tæt som to meter fra grænsen til det jagt-fredede område (statens ejendom).

Ved premierestart ses jægere ankomme langvejs fra i fiskekutter med

3-4 pramme på slæb. I området syd for Tåsinge er der gennem de sidste 8 år foretaget undersøgelser af jagtintensiteten, der viser, at den uetiske jagt udøves af andre end lokale beboere, nemlig af tilkørende jægere med kravlepramme. Der er omkring strandengen Monnet konstateret syv overtrædelser af jagt- og naturbeskyttelsesloven den 1. september 1993, alle forårsaget af andre jægere end lodsejerne. Der er gennem årene skudt på fredede fugle, foretaget ulovlig teltning og opankrede kravlepramme har ikke været grundflydende.

Jægerne skyder mere...

Undersøgelser fra prøvereservaterne ved Gjøl Bredning i Limfjorden og Nyord ved Sydsjælland viser, at den ro, fuglene opnår i de jagtfri områder, betyder, at de i langt større tal og i længere tid bliver i Danmark.

Antallet af Pibeænder ved Nibe og Gjøl bredninger var før reservatet blev etableret 5600, i dag er det 12.000-21.600. Før reservatet kulminerede antallet i oktober-november, nu ligger ænderne i området frem til nytår.

De mange fugle betyder selvsagt også, at de jægere der går på jagt udenfor reservatgrænsen kan få flere fugle med hjem. Ved Nyord er det undersøgt, at hvor farvandets jægere før reservatordningen samlet fik ca. 1000 ænder på tasken årligt, er tallet i dag 2000.

...andre steder i Øhavet

Det er klart at det øgede jagtudbytte skal hentes udenfor reservaterne.

Reservatet mellem Ristinge og Marstal ødelægger ikke muligheder for strandjagt ved Marstal vest for byen, omkring Halmø, øst for Ristinge havn og langs Langelands vestkyst.

Syd for Tåsinge vil det stadig være muligt at dyrke kravle- og trækjagt fra bl.a. de lavvandede områder ved Skarø, Stjoul Knude, Nordlige og Sydlige Sælgrund, og Strynjægerne har stadig jagtmuligheder på vandet nordøst, øst, syd og vest for øen, nordøst, øst, syd og vest for Strynø Kalv og syd for Grensholm.

Summa summarum:

10.000-er af fugle får forbedrede levevilkår. De lokale jægere får øget jagtudbytte ved jagt i naboområderne, og en ulovlig og uetisk jagt ved Tåsinge, forårsaget af ikke lokalboende, standses.

Tilmed vil besøgende på den fredede strandeng Monnet kunne nyde synet af flere fugle, hvis flugtafstand nedsættes væsentligt, når de opdager, at de ikke jages.

Forudsætningen er, at der fra begyndelsen udlægges de rette arealer af den rette størrelse. Det er vigtigt at forstå, at der skal være tale om sammenhængende, større arealer. Også selvom der i dag findes delområder indenfor de foreslåede arealer hvor der ikke er nationale eller internationale rastebestande netop nu, bør disse områder medtages, netop med henblik på deres potentielle betydning.

Lokal debat og brugergruppe

Lokale jægere, ornitologer og naturfredere skal drøfte forslaget i brugergrupper.

Det ligger fast at områderne og størrelsesforholdene ikke bør ændres i det væsentligste, ligesom der bør ske en stærk regulering af jagten. Jagtudøvelse for grundejerne på de beboede øer og eksempelvis Monnet er emner, der kan tages op til drøftelse i brugergruppen, ligesom det er brugergruppen der fastlægger de endelige grænsedragninger.

Passer i amtets øvrige planlægning

Holmene, kyststrækninger og strandenge i de to foreslåede områder huser i yngletiden store bestande af terner og Klyder, og er i det hele taget nogle af Fyns vigtigste fugleyngleområder.

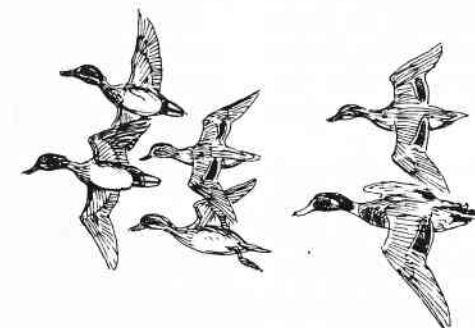
Området mellem Marstal og Ristinge har Øhavets største bestande af ynglende Klyder, terner og vadefugle, og er også potentiel ynglelokalitet for spættet sæl, hvis denne indvandrer til Øhavet engang i fremtiden.

Ristingehalvøen (med vademulighed til Storeholm og Storeholmsrev) er det eneste fynske område (udenfor byerne) med helårsturisme. Dette giver et vold-

somt slid på naturen, og bl.a. derfor har Fyns Amt foreslået, at området fra Ristinge Hale over Storeholm og revlerne til Langholmshoved udlægges som naturreservat, alene for at varetage naturbeskyttelseshensyn. Lavtvandsarealer på søterritoriet medtages. I naturforvaltningskonceptet konstateres det, at for store arealer i Øhavet bærer præg af for intensiv udnyttelse (eksempelvis jagt og fiskeri), og at det er nødvendigt at gennemføre regulering af færdsel, fiskeri og jagt, hvor det er nødvendigt af hensyn til konceptets opfyldelse.

Hvad angår Monnet med tilgrænsende arealer på søterritoriet foreslås disse i Naturforvaltningskonceptet udlagt som naturreservat.

Planlægning og etablering af et nationalt netværk af lavtvandsreservater med jagtbegrænsninger falder derfor helt i tråd med de tanker og den planlægning der hidtil er foregået i amtets regie, og en decimering af de foreslåede arealer vil være i strid med de tanker der er udtrykt i Naturforvaltningskonceptet.



Pressemeddelelse fra Fyns Amt

Fyns Amt ønsker jagtfrie fuglebeskyttelsesområder ved kysterne

Men fuglefredningen må ikke genere lodsejerne

Regionsudvalget i Fyns Amt bakker op om, at der etableres et netværk af jagt- og forstyrrelsesfri fuglereservater landet over. Men i det fynske område mener et flertal i udvalget ikke, at "fuglefredningen" skal være nær så omfattende, som Miljøministeriet lægger op til.

Regionsudvalget mener, at jagt på ænder og gæs er udtryk for gamle hævdevundne traditioner i lokalområderne, og den form for jagt skal der også være plads til i fremtiden.

Miljøministeriet har som opfølgning på et EU-direktiv om fuglebeskyttelse foreslået større fredninger i tre fynske områder: Det sydfynske Øhav, Odense Fjord og Nærå Strand på Nordfyn. Områder der alle har international betydning for vandfugle.

Det sydfynske Øhav: Her vedtog udvalget et forslag til ministeriet, hvorefter der udlægges et stort vandareal i den centrale del af Øhavet som jagtfrit ker-

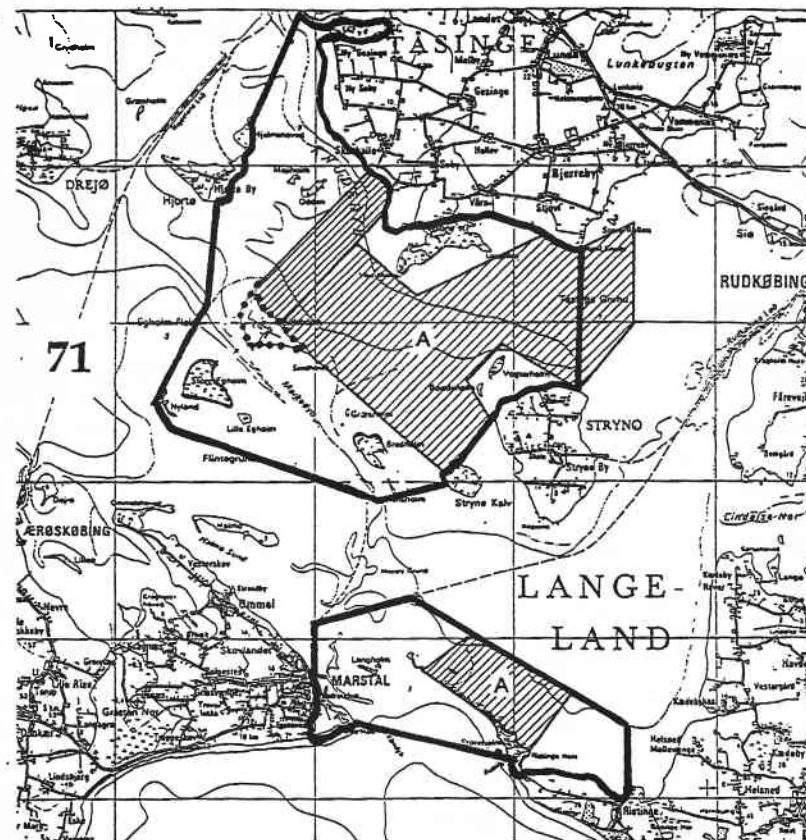
neområde. Jagten på landarealer og småøerne kan således fortsætte uændret.

Odense Fjord: Her støttes et reservat ved Vigelsø, hvor staten har sat naturgenopretning i gang, men den nærmere udstrækning ønskes overladt til en nedsat brugergruppe.

Nærå Strand: Her ønsker udvalget, at der fortsat skal være mulighed for jagt i den sydlige del af fjorden. Udvalget mener at have fundet et kompromis, som tilgodeser alle de forskellige interesser i sagen, d.v.s. ornitologer - jægere - naturelskere - lodsejere, og sidst men ikke mindst fuglene.

Amtet vil fremover på embedsmandsplan deltage i de forskellige brugergrupper. Derefter bliver det op til Miljøministeriet at fastlægge den endelige udstrækning af de jagtfrie fuglereservater.

Fyns Amt, 11.oktober 1994
direktør Sten Nørskov Laursen



KORTBILAG 1

Det Sydfynske Øhav

Indrammet med tyk, sort streg:
Danmarks Miljøundersøgelses forslag til jagtfrit område, marts 93.

Skraverteret område: Regionsudvalgets forslag, okt. 94.

Pressemeddelelse

Dansk Ornitologisk Forening, Fyn
Danmarks Naturfredningsforening, Samråd Fyn

Større Fuglereservater i havet omkring Fyn

*Fyns Amt har misforstået hensigten med jagtfri områder i de fladvandede havområder omkring Fyn..
Amtets forslag giver ikke ti-tusinder af fugle bedre livsvilkår, mener ornitologer og naturfredere*

Regionsudvalgets forslag til jagtfri områder i Det sydfynske Øhav og Nr. Nærrå Strand er et politisk kompromis, som ikke kan beskytte trækkende og rastende fuglebestande i Danmark. Fynsafdelingerne af Dansk Ornitologisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening henvender sig nu til Miljøministeriet og indstiller, at amtets forslag ikke danner grundlag for videre drøftelser.

Fyns Amt er enig med Miljøministeriet, Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Jægerforbund i, at der i Øhavet syd for Fyn og Nr. Nærrå Strand bør udlægges jagtfri, lavvandede områder, så trækkende svømmeænder kan få bedre muligheder for at udnytte de føderesurser der findes på sådanne steder. I dag bliver fuglene forstyrret af jagt overalt i Nr. Nærrå Strand og Øhavet.

Men desværre har politikerne i amtets regionsudvalg ikke forstået, at det er nødvendigt, at de lavvandede områder også omfatter grænsen mellem hav og land og desuden omfatter strandenge,

som fuglene er helt afhængige af, når det er lavvande eller hårdt vejr.

Derfor har politikerne valgt - udelukkende af hensyn til en omkring 30 fynske strandjægere - at lade alle ubeboede småholme i Nr. Nærrå Strand og Øhavet og dele af de tilgrænsende landområder være jagtområder i fremtiden, selv om disse steder netop vil tilgodese en del af den biologiske baggrund for reservaterne.

Det ved politikerne godt - for embedsmændene på den fynske amtsråd har fortalt regionsudvalget, at de områder, som nu foreslås i Det sydfynske Øhav ikke "...vil være tilstrækkelige i forhold til målene i reservatudlægningen, idet der ikke herved gives mulighed for, at vandfuglene kan fouragere og raste på og ved strandengsarealer" (citat fra embedsmændenes notat til politikerne i udvalget).

Det forslag, som amtspolitikerne indstiller til Miljøministeriet, indeholder heller ikke tilstrækkeligt store lavvandede områder, som netop er vigtige for

fuglenes fødesøgning, fordi de her let kan nå bunden og spise den ålegræs som findes i store mængder i Det sydfynske Øhav og Nr. Nærrå Strand..

Store områder er nødvendige, for fuglene må ikke risikere at blive jaget på flugt på grund af legal jagt udenfor områderne.

Hvis der accepteres jagt i dette lille, sydlige område vil det forstyrre fuglene i store dele af Nr. Nærrå Strand og presse dem ud, hvor der ikke findes udstrakte, undersøiske enge af ålegræs. En bæredygtig beskyttelse af de fouragerende svømmeænder i Nr. Nærrå Strand ville betyde, at hele området bør gøres jagtfrit.

Endelig bør det også nævnes, at netop i reservatsammenhæng halter Fyns Amt langt efter resten af landet. EU-fuglebeskyttelsesområdet "Det sydfynske Øhav" har international betydning for 8-9 fuglearter, er på 390 kvadratkilometer, men ikke een kvadratmeter er omfattet af jagtreservat i dag. Sammenlignes eksempelvis med Ringkøbing Fjord i Vestjylland, som er et EU-fuglebeskyttelsesområde på 270 kvadratkilometer er 17% i dag omfattet af jagtforbud. Der er 40-50 kvadratkilometer reservat. Syd for Fyn foreslås 80 kvadratkilometer som jagtfrit område af biologer fra Danmarks Miljøundersøgelser..

De amtslige forslag indebærer også, at de mennesker, der ønsker at gå en tur langs kysten på Sydtåsinge og ved Nr. Nærrå Strand, stadig ikke kan iagttage et uforstyrret fugleliv. De lavvandede områder skal medtages, dels fordi en ulovlig og uetisk pramjagt standses, dels fordi fuglene hurtigt bliver så lidt sky, at

de ikke længere letter på meget lang afstand. Jagtfrie omgivelser vil øge glæden og naturoplevelsen ved en vandretur ved kysten.

Endelig er afgrænsningen i det forslag amtet har afleveret umuligt at foretage i felten for Øhavets vedkommende. Det ville indebære et hav af båker overalt, for at jægerne kan se, hvor de måtte jage og hvor der er jagtfrit.

Dansk Ornitologisk Forening og Naturfredningsforeningens samråd på Fyn glæder sig til at indgå i et samarbejde med lokale jægere i den "brugergruppe", der snart nedsættes. For to år siden blev vi en uge med Danmarks Jægerforbund om udkast til to jagtfri områder i Det sydfynske Øhav. I enighed peger vi på en løsning der tilgodeser såvel jægere som rastende fugle. Eksempelvis vil det fortsat være muligt at gå på jagt i næsten 80% af EU-fuglebeskyttelsesområdet syd for Fyn.

Vi forventer, at det bliver dette udkast, der danner grundlag for det kommende arbejde i brugergruppen. Amtspolitikernes forslag, som kun er en indstilling til Miljøministeriet kan ikke bruges i arbejdet fremover - det er de desværre for uigennemtænkte til.

Svendborg, den 14. oktober 1994

Dansk Ornitologisk Forening, Fyn
Flemming Byskov

Danmarks Naturfredningsforening, Fyn
Kurt Due Johansen

Fugletur til Skagen 20-23/5-1994

Af Hans Milter Pedersen

Klokken er 15.45 fredag d.20/5. Om et kvarter er der afgang med DOF-Fyn på fugletur til Skagen. Vejret er dejligt - årets første rigtig lune dag - bare det holder pinsen over.

Hvad forventer jeg - her et kvarter før afgang? At se en masse fugle, men hvilke? Man bør vel se et eller andet usædvanligt, f.eks. en sjælden sangfugl eller en stor ørn. Af mere almindelige Skagen-fugle håber jeg at se Markpiber, Hedelærke og Toplærke.

Gider jeg overhovedet at se på fugle i de næste tre dage? Nå, der er da heldigvis et dejligt miljø i Skagen med et flot kunstmuseum. Her kan man da tilbringe en hel eller halv dag, hvis man bliver træt af at se på fugle, specielt hvis fuglene heller ikke er der.

Nu kommer begge bilerne; så er der afgang. På grund af misforståelser bliver klokken mange, før vi når vandrehjemmet i Gl. Skagen. Herefter tidligt i seng, så vi er klar til morgenobservationer næste morgen.

Lørdag d.21/5. Så er det tidligt op og ud på Grenen til en gang morgen-obs. Vejret er fortsat perfekt. Bortset fra en del Gule Vipstjerter og enkelte vade-fugle er der ikke det helt store træk, hvorfor vi går videre til Ellektrattet, hvor vi skal nyde morgensang fra de mange sangfugle. Her er alt hvad hjertet begærer, masser af fuglesang og myg. Hvad ser vi der? En Ringdrossel, der tilsyneladende nyder at blive set på.

Dejligt med en flot fugl og et nyt kryds. Videre igennem krattet; vi er nu næsten tilbage ved bilerne. Stop, se der - en Blåhals. Max. 15 meter borte sidder en smuk Blåhals i toppen af en busk. Endnu en perfekt observation og et nyt kryds. Vi har endnu ikke fået morgenmad, og allerede to nye krydser - jeg tror, at denne fugletur bliver en stor succes.

Hjem til morgenmadsen - og straks ud at se på fugle igen - nu på Store Klit. Her har vi ikke engang sat os til rette i toppen af klitten før en Havørn flyver højt over hovederne på os. Timerne på Store Klit kommer til at stå i rovfuglenes tegn: masser af Hvepsevåger (dagstotal på 805 fugle), Aften-, Dværg- og Lærkefalk, men også såvel Vandrefalk som Sort Glente. Desværre var de fleste af disse rovfugleobservationer kun nogle små prikker meget højt oppe.

Midt på eftermiddagen er vi ved at være trætte af at se på disse højtflyvende rovfugle, hvorfor vi vælger at skifte til et nyt observationssted, nu på Batterivej. Her kan vi konstatere, at rigtig mange af falkene har slået sig ned. Vi får mange og flotte observationer af Lærkefalk, og vi får også set flotte eksemplarer af Fiskeørn og turens absolutte scoop - Lille Skrigeørn. Denne Skrigeørn så vi først flyvende langsomt mod nord, og ca. et kvarter senere så vi den samme ørn igen, nu flyvende mod syd. Den har åbenbart fortrudt sit træk, da den kom ud til spidsen af Grenen.

Efter aftensmadsen går turen nu ned på Skagen Havn, med håbet om at se en Gråmåge - dette lykkedes ikke; i stedet måtte vi lade os nøje med et flot eksemplar af Toplærken. Så går turen sydpå - aftenobservation, med håb om at høre Vagtel og Natravn. Kun Natravnen lader høre fra sig, hvilket altid er en stor fugleoplevelse.

En lang dag er forbi og sengen kalder, så man kan være rimelig frisk til morgenobsen pinsemorgen; programmet er stort set det samme som første dag. På Grenen og i Ellektrattet er det stort set umuligt at se på fugle p.g.a. alt for mange meget aggressive myg.

Store Klit minder om dagen før; blot er rovfuglene nu kommet ned i en acceptabel højde. Til gengæld er der knap så mange Hvepsevåger, men dog

stadig i store tal. Dagens højdepunkt kommer omkring middag, hvor vi inden for tyve minutter ser flere Røde Glenter, en Sort Stork og fem Traner, alle flyvende lavt hen over klitten, hvor vi nu ligger på ryggen og ser på fuglene, hvilket var en stor, stor oplevelse. Resten af dagen forløb uden de helt store observationer - vi var måske også ved at være mætte af oplevelser.

Anden pinsedag. Nu går det hjemad. Hjemturen er ned over Han Herred, igennem Vejlerne og til Bulbjerg. Her ses en enkelt Tejst, Mallebuk og rugende Rider. Videre hjemad til Fyn. En lang og indholdsrig fugletur er ved at være forbi. På turens totale artsliste kom der til at stå 146 arter, og for mit eget vedkommende næsten 10 nye arter.



Fynboerne på Storeklit

Generalforsamling

Afholdes mandag den 6. februar 1995 kl. 19.00 på Risingskolen i filmlokalet. (Gå efter skiltene).

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Fremlæggelse af revideret årsregnskab for 1994
4. Valg til bestyrelsen.
Følgende er på valg: Flemming Byskov, Ib Hellesen, Hanne Poulsen.
Sidstnævnte ønsker ikke genvalg. Bestyrelsens kandidat er Kaj Pedersen.
5. Valg af revisor
6. Forslag fra medlemmer
7. Eventuelt

Forslag fra medlemmer skal for at kunne gøres til genstand for en generalforsamlingsbeslutning være formanden Flemming Byskov i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

Efter generalforsamlingen vil Aksel Hansen vise lysbilleder af hans berømte Mursejlere. Der vil også blive afholdt en auktion over nogle af Aksel Hansens fugleraderinger til fordel for et lokalt projekt.

Ekskursioner

EGENSEDYBET

Søndag d.20. november

P-pladsen ved Enebærødde kl. 8.00

Tilmelding til lederen:

Kurt Due Johansen, tlf. 65 93 22 57

På denne raske travetur, der går fra ledet til fyret og retur vil vi kigge på, hvad det nye reservat Egensedybet kan byde på. Diverse andefugle og flokke af småfugle samt en særpræget natur er i vente.

GYLDENSTEN

Søndag d.27. november

Gyldensten Avlsgård kl. 9.00

Tilmelding til lederen:

Jens Bækkelund, tlf. 64 81 27 50

Her besøges Fyns eneste faste rasteplads for Blisgæs. Vi tager en tur ind i Reservatet og senere til Jersore. Gæssene skal nok være et af stederne. Ellers er der tit mange Sangsvaner, Hjejler, Blå Kærhøg og evt. Mosehornugle og Bramgås.

RAVNHOLT

Søndag d.4. december

Ved indkørslen til Ravnholt kl. 9.00

Tilmelding til lederen:

Flemming Byskov, tlf. 65 98 22 18

Der er lagt op til en fin vinterskovtur i dette varierede område. Der er gode muligheder for mange småfugle og drosler. Især er skovene kendt for flokke af Misteldrosler. Med lidt vind og blå himmel kan der måske vise sig en Kongørn - det har man hørt om før.

NØRRESØ

Søndag d.18. december

Tilmelding til lederen:

Steen Bak Henriksen, tlf. 62 62 34 76

Så er det igen blevet på de tider, hvor man går rundt om Nørresø - og er den ikke frosset til er der fine chancer for skalleslugere i flere størrelser og andre andefugle. Som afslutning sidder der nok en Vandstær og vipper i knæene i Silkeåen.

BØJDEN NOR

Søndag d.15. januar

Tilmelding til lederen:

Gunnar Knudsen, tlf. 62 61 36 79

Dette er et fint sted for dykænder, bl.a. Fyns bedste lokalitet for Bjergand, og så er der jo fine observationsbetingelser fra vores fugletårn.

WEDELLSBORG

Søndag d.12. februar

Indkørslen til Wedellsborg kl. 9 00

Tilmelding til lederen:

Niels Bomholt, tlf. 64 24 19 59

Et besøg til en af Vestfyns store fuglelokaliteter. Det er selvfølgelig Sædgæs, der er mest interesse for her, men området byder også på et godt udsnit af vore overvintrende andefugle, Sangsvaner, rovfugle og småfugle.

SKÅNE

17. - 19. februar

Bemærk ændret tidspunkt i forhold til tidligere annonceret!

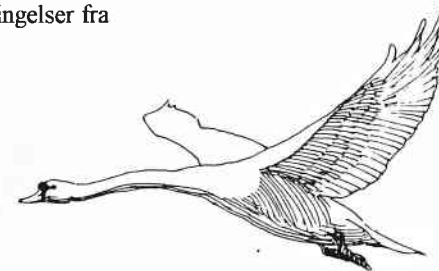
Tilmelding til lederne.

Jørgen Jensen, tlf. 66 16 45 87 eller

Flemming Byskov, tlf. 65 98 22 18

og få her nærmere besked om mødested og -tid.

Igen i år besøger vi dette eldorado for spætter, ørne og gæs. Vi besøger de bedste lokaliteter i området, bl.a. Fyledalen med dens mange glenter. Overnatning foregår som altid i hytter. Pris - spørg lederne.



Siden sidst

Af Tim Hansen

Denne udgave af Siden sidst dækker perioden maj - oktober med hovedvægten lagt på efterårets observationer - de mest aktuelle. Tak til alle bidragydere.

Hvidnæbbet Lom: 1 ad. trak Lunden d.20/10 (FET) og 1 ad. trak Keldsnor d.23/10 (OHG). Desuden en ubestemt Storlom ved Lunden d.19/10 (NLA).

Nordisk Lappedykker: Arten er set adskillige gange i Keldsnor i september og oktober. Flest d.29/9 hvor der var 5 (Ole Tønder).

Sorthalset Lappedykker: 2-3 fugle rastede i Keldsnor fra august helt ind i oktober. En 1k blev set i Brændegård Sø d.7/9. og dagen efter sås en i Bøjden Nor (PDP).

Sule: Hele 3 observationer må siges at være flot: 2 d.17/9 og 1 d.19/9 Fynshoved (HEL,THH) og 1 Lunden d.21/10 (Efterårslejren). Arten er ikke set på Langeland siden 1989.

Hvid Stork: 1 rastede ved Søgårds Mose d.20/7 (Helge Søgaard!) og 1 trak Lindelse d.31/7 (NRA).

Sort Ibis: d.23/9 lå en Sort Ibis og kredede over Fåborg, hvorefter den forsvandt mod NØ (PDP). Der er i dette efterår blevet set adskillige eksemplarer i landet.

Europæisk Flamingo: 1 stk Flamingo trak forbi Dovns Klint d.24/9 (FET).

Bramgås: Hele 10.700 trak ved Dovns Klint d.18/10 - sammen med 11.600 Knortegæs og 13.500 Ederfugle! (Efterårslejren)

Rustand: 2 rastende ved Gyldenstens Enge d.19/8 (THH) er tilsyneladende eneste fynske observation denne sommer. Der har ellers været invasion i Norden med de største antal i 100 år.

Rødhovedet And: 1 han Knudshoved 10-11/5 (Søren Gjaldbæk, HEL)

Kongeederfugl: 1 han rastede sammen med Ederfugle ud for Dovns Klint d.13/10 (FET).

Sort Glente: 2 Vesteregn d.13/5 (FET). Sidst i juli sås ca. 7 Sorte Glenter på Sydlangeland, bl.a. 4 på én gang d.27/7 over Fakkebjerg (THH,FET) se foto. Resten af efteråret blev det til 2 obs. på Langeland.

Havørn: 1 ung der rastede ved Søgårds Mose d.23/9 og trak ud via Ristinge Hale blev set af mange. Ved de sydfynske søer er der flere gange observeret Havørn i det tidlige efterår (EEH). En 1k trak ud ved Home d.25/10 (PDP).

Rørhøg: 50 trak Gulstav d.10/9 (OTØ)

Hedeheg: 5 på Sydlangeland i efteråret og 1 Home d.31/8 (PDP).

Spurvehøg: Der blev sat ny rekord på Sydlangeland d.20/9 hvor 984 trak (FET). En anden stor dag var d.25/9 med 516 (FET).

Musvåge: 1125 trak ind langs Storebæltbroen d.4/10 (FET,THH). På Langeland trak der 4100 Musvåger 9-10/10

(OTØ). Ved Home sås 1500 d.9/10 (PDP).

Lille Skrigeørn: Set for andet år i træk ved Home: 1 ad. på trækforsøg d.14/9 (PDP).

Stor Skrigeørn: 1 ad. Fyns Hoved d.5/5 (FES).

Kongeørn: 1 Ravnholt d.23/10 (Hans Rytter). Forhåbentlig vælger den at tilbringe vinteren i det fynske som for to år siden.

Jagtfalk: En 1k set ved Keldsnor d.12.14. og 16/10 (FET, SØB, OTØ).

Vandrefalk: 10 i sept. og 1 i okt. på Sydlangeland. 1 rastede Home d.4/10 (PDP).

Vagtel: 2 hørt Vester Åby d.4/7 (Mikkel Carlsen) og 1 hørt Kærby Fed (HEL).

Trane: 1 Keldsnor 13-15/5 (THH). 4 trak Dovns Klint d.7/10 (OTØ).

Lille Præstekrave: Mange er set i Slambassinnet i juli og august. Flest d.29/7 hvor der var 26! (Jesper Kristiansen).

Kærløber: 2 ad. i Slambassinnet d.17/7 (FET), 1 1k d.16/8 og 1 1k d.24/8 samme sted (HEL).

Odinshane: 1 i Slambassinnet d.4/8 (MMJ), 1 Nr. Nærrå Strand d.19/8 (KDJ), 2 Bøjden Nor 26-27/8 (PDP) og 1 i Arreskov Sø d.27/8 (EEH).

Alm. Kjøve: 20 trak ved Fyns Hoved d.17/9 (FES,HEL).

Sorthovedet Måge: 1 1k trak S ved Bukkemose Strand d.24/8 (THH).

Rovterne: 1 ad. Brændegårdssøen d.22/7 (lige som sidste år) (PDP) og 1 Tryggelev Nor d.2/8 (AB).

Søkonger: En tidlig ved Fyns Hoved d.17) (FES,HEL)



Sort Glente, Fakkebjerg juli 1994

Storpiber: For tredje år i træk ses arten på Langeland: 1 trak Vesteregn d.11/10 (FET).

Blåhals: 1 Keldsnor d.30/6 (THH). Det var en han af nordlig race, så den har intet med artens genindvandring at gøre. 1 Ik rastede Vesteregn d.15/9 (FET).

Rødtoppet Fuglekonge: Et unglepar er fundet i en skov på Sydfyn. Ved Gulstav blev en Rødtop ringforlovet med Ole Tønder d.8/10.

Kloge Grågæs?

Af Poul Rasmussen

Som nabo til Vejlen på Tåsinge er Grågæssenes tilstedeværelse noget af det, man lægger mest mærke til. Der er vel ikke en fugl, som mere end Grågåsen bebuder forår, når den en tidlig stille forårsaften flyver snakkende over os.

At hævde at Grågåsen er en klog fugl er vel nok en mild overdrivelse. Irriterende er den såmen også, når den overopmærksomt og aldeles støjende skræmmer alle andre fugle på vingerne, når man forsigtigt lister rundt for at tælle fugle.

Ikke desto mindre var det iøjnefaldende at konstatere, at netop i år hvor jagttiden på Grågåsen er udsat fra 1. aug. til 1. sept., har det vrimlet med gæs i Vejlen; helt hen til 1. sept. Så sent som

Lille Fluesnapper: 1 Svendborg d.21/9 (Helge Søgaard)

Nøddekrige: En stor invasion gav op til 20 fugle om dagen ved Gulstav midt i september. Det stilnede dog noget af i løbet af et par uger. Fra Fyn kun få observationer fra Fyns Hoved, Gelsted, Knudshoved og Horne.

Gulirisk: En Gulirisk var på Midt fyns-festival d.26/6 (THH).

Hætteværling: En syngende han blev set Skaboeshuse, Nyborg d.29/6 (Kurt Hansen).

d.27/8. lå mere end 500 Grågæs her. Forøvrigt sammen med næsten 700 ænder af forskellig herkomst. De 3-4 foregående år har der fra ugerne op til 1. aug. stort set ikke været set Grågæs på denne lokalitet.

Om de er kloge de kære Grågæs, kunne vi så først konstatere her efter 1. sept. Men desværre nej! Ved optælling d.3/9. var Grågæssene helt væk, og af ænder var der kun, hvad der kunne tælles på et par hænder. En ting er dog sikkert. Der har ikke tidligere været så mange Grågæs efter 1. aug. Så ingen tvivl om at jagten er en betydelig forstyrrelse, som gør at gæs og ænder ikke får den nødvendige ro til at raste og fouragere.

Vi mødes om fugle på Sydfyn

Vi er en gruppe på ca. 10 personer, der mødes hver tredje mandag på Søndervej 59 på Thurø. Vi tager også på fugleture i det lokale.

Alle er velkomne. Hør nærmere på tlf. 62 20 51 34

Arne Bruun.

Langesø Gods gav høge en hjælpende hånd

Af Esben Eriksen

Den 20. juni kom fire Spurvehøgeunger ved Langesø på en noget ufrivillig flyvetur, da en skovarbejder var så uheldig at fælde redetræet. Skovarbejderen opdagede straks de kun ca. 10 dage gamle dunklædte unger, som faldt ud af reden, da træet ramte jorden.

Han kontaktede straks skovrideren, som ringede videre til formanden for DN's lokalafdeling, og de blev enige om at lade forældrefuglene klare plejen af ungerne, da de jo var de bedste til dette job.

Spurvehøgeungerne skulle altså op i en rede igen. Der blev hurtigt fremskaffet en solid trækasse, som kunne bære både den gamle rede og ungerne. Denne kasse blev nu perfekt placeret i nabotræet til det forhenværende redetræ, i ca. 7 meters højde, i skygge af nogle store overhængende grene og solidt surret fast til stammen.

Alt dette lyder måske som et længere forløb, men blot en time efter, at den gamle rede faldt ned, lå Spurvehøgehunnen atter og varmede sine unger.



Den 4.7 er to af ungerne fløjet fra reden, og de to andre er endnu i reden. Den yngste ses her sidde på reddekanten.

Natravnetur

Af Poul Rasmussen

Randbøldal Camping den 17/6 kl. 15.45:

For tredje år i træk er vi på "natravnetur", så nu må det vel kunne betegnes som en tradition. Vi, er mig selv, mine to ældste piger på 9 og 12 år samt tre af deres kammerater.

Som sædvanlig indlogerer vi os på ovennævnte campingplads i et afsides hjørne kun få meter fra Vejle Å. Her ligger vi stort set for os selv, og sådan skal camping være! Efter en halv times kamp med et helt nyt telt, som aldrig har været pakket ud før, er det en lettelse at konstatere, at der hverken mangler pløkker eller stænger. Teltet står flot og ligner ret godt billedet uden på teltposen. Ungerne er forlængst rendt ud at lege (og ikke mindst snolde i kiosken), så jeg lusker som en anden uartig skoledreng over hegnet ved pladsens grænse.

Åen klukker herligt, og jeg vælter mig ned i det bløde græs med en stærk kop kaffe og en pakke af de obligatoriske chokoladekiks. Kræs for et mavesår! Der er et pragtfuldt fugleliv her ved dambruget, som støder op til åen. Hele sofastykket er omsluttet af stejle skovbeklædte skråninger, og ens tanker farer uvilkårligt et godt stykke op i Norge.

Det er mit håb at se Bjergvipstjert, hvad jeg har gjort de tidligere år. Men øjnene fanger først en Hvepsevåge, som stærkt forfulgt af to Gråkrager og en Skovskade, glider tæt ind over trækro-nerne. Jeg ser vågen flere gange slå sig ned i træerne, så mon ikke den yngler i

nærheden. Ud af øjenkrogen når jeg at skimte en Bjergvipstjert, før den forsvinder bag en gran. En utrolig smuk fugl; ligner meget den Gule Vipstjert, men med sine kontrastrige farver, måske endnu flottere. Næppe har dette billede fortaget sig fra min hornhinde, før et lyn af et lille neonfarvet stykke fjerkræ drøner lavt hen over åen. Isfugl, fedt!

Efter et par håndmadder sammen med ungerne, går jeg atter ned til åen. Jeg ser Isfuglen 3-4 gange mere, og bider mærke i, at den flere gange flyver ind i skoven ved et stort egetræ et stykke opstrøms. Pludselig er der to Isfugle og nysgerrigheden er vakt. Jeg må over at kigge, mon det er et ynglepar? Jeg finder den plads ved egetræet, hvor det har siddet og overskiddt skovbunden, men ingen rede. Det siges jo også, at Isfuglen kan yngle flere kilometer fra det åløb, hvor den fouragerer.

Klokken er nu 21.30, så jeg iler op til teltet og ungerne. Nu er det Natravnene det gælder.

Frederikshåb Plantage kl. 22.00:

Godt indsmurte i myggeolie sidder vi plantet på en skråning midt i plantagen. Trods en vejrudsigt som lover alt andet end "natravnevej", må det siges at meget tyder på en succes. Trods lidt overskyet og kølig luft, er det så stille, at vi kan høre myggenes hjertebanken, når de panikslagne flygter fra vores myggeolieslimede korpuser. Vi hører enkelte

Sangdrosler, Løvsangere og Rødhalse i det fjerne, men ellers ikke en lyd.

Klokken er 22.15. Nu skal vi have kaffe, juice og mazarinkage, og så ellers vente, vente...

Kl.22.25: Vi bliver mindet om en nærliggende lufthavn, da et lavtgående fly pløjer sig lavt ned over os og bryder stilheden. Gad vide om der er jagttid på sådan et kræ?

Kl.22.30: Endelig synger Natravnen; men kun i få sekunder. Utroligt at fem børn kan være så stille. Natravns sang lyder nærmest som en Puch Maxi-knallert i det fjerne. Den kan, når forholdene er til det, synges i en uendelighed. Som om den nærmest har glemt at trække vejret.

Fra vores lille skueplads kan vi se ud over det skønneste hedeagtige landskab. Et kuperet lyngdækket område med lave fyr og grantræer, og spredte småsøer som reflekterer den sene aftenhimmels farvestrålende lys. Mon ikke Tinksmeden ved, at den burde yngle her?

Kl. 22.34: Natravnen synger igen; men igen kun kort. Ca. 10 minutters stilhed før den høres igen. Sanne sover som sædvanligt.

Kl.22.55: Johanne ser et kort glimt af en Natravn, som flyver tæt ind over træerne. Nu kommer det øjeblik, som ungerne har set frem til: nu må der nemlig klappes! Vi klapper selvfølgelig ikke, fordi vi har set Natravnen, men fordi vi vil lokke den til at flyve. Når vi har hørt Natravnene synges i længere tid, høres nogle frøagtige kvæklyde, som efterfølges af klaplyde. Klaplydene opstår når fuglene flyver op, næsten lige som Ringduer, og ved at klappe kan man med lidt held lokke Natravnene på vingerne. Vi er dog ikke så heldige denne gang. Måske er det alligevel for koldt.

Kl. 23.25: Kun en enkelt Natravn høres konstant, men langt væk. Netop som den sidste tålmodighed slipper op, og vi rejser os for at pakke sammen, høres et par kvæklyde, og en Natravn passerer 4-5 meter over hovederne på os, tilsyneladende totalt upåvirket af vores tilstedeværelse.

Dagen er reddet, og med megen snak om den lille gode afslutning, begiver vi os hjem mod de varme soveposer, før natten helt slutter sig omkring os. Det er midnat, og svært at se til at skrive mere, så godnat!



Anmeldelse

Norsk Fugleatlas

Så er det omsider lykkedes for Norsk Ornitologisk Forening at færdiggøre et fugleatlas over ynglefuglene på det norske fastland. Bogen, der er på 550 sider, indeholder en noget kort gennemgang af nogle generelle forhold, efterfulgt af selve artsgennemgangen hvor hver art har fået tildelt en tekstside og en side til prikkort. Tekstsiderne er helt ens opbygget, indeholdende: global udbredelse, norsk udbredelse og habitatvalg, bestandsstørrelse og bestandsudvikling, ynglebologi og trækforhold. Denne fremgangsmåde virker meget rigtig, specielt når der er over 70 forskellige forfattere.

P.g.a. landets størrelse har man valgt en kvadratstørrelse på 10 x 10 km, og endvidere har man besluttet ikke at medtage Svalbard og Jan Mayen. Enkelte områder er dækket i kvadrater på 5 x 5 km, men er i atlasset samlet til det større kvadratnet. Projektet blev startet op i 1977, og skulle have været afsluttet i 1985, men en del informationer helt frem til 1989 er medtaget på kortene, og nogle artsomtaler er opdateret til 1993. Den generelle indledning indeholder de sædvanlige kapitler, men der er lagt stor vægt på dækningsgraden og den geografiske variation. Indledningen indeholder også et forsøg på en angivelse af de enkelte arters bestandsstørrelse. Eksempelvis regner man med en Blåhalsepopulation på mellem en halv og en hel million par, så der burde kunne ses en hel del Blåhalse på træk her i Danmark.

Artsgennemgangen indeholder 238 arter hvoraf de 222 må anses for regelmæssigt ynglende. Herudover har tre undslupne fangenskabsarter ynglet.

Kortene indeholder tre prikstørrelser opdelt helt som i den danske oversigt af Tommy Dybbro. Enkelte sårbare arter er angivet i kvadrater på 50 x 50 km. Bogen afsluttes med en omfattende litteraturliste, en liste over de 1400 bidragsydere og et artsregister.

Til slut nogle informationer fra bogen, der burde kunne få norgesfarere til at foretage investeringen: Der yngler mellem 700 og 1000 par Kongeørne i landet. Agerhønen yngler nok ikke længere vildt i Norge. Engsnarren er gået kraftigt tilbage, så der nu kun yngler omkring 100 par. Odinsnanen yngler endog sydligere end Oslo. Tejsten trues af vildmink. Der yngler mellem 1400 og 2000 par Stor Hornugle. Hvidrygget Flagspætte er overvejende en kystfugl i modsætning til Tretået Spætte. Der yngler kun 10-30 par Husrødstjert i Norge. Der er 10-20 par Høgesangere. Lapmejsen har både en nordnorsk og en midnorsk population. Lavskrigen yngler så sydligt som Oslo. Der yngler op til 200 par Pileværlinger og meget andet.

Et pragtværk fra et spændende fugleland. Prisen er 750 kr i DOF-Salg, og 300 kr hvis man er medlem af Norsk Ornitologisk Forening og skriver bogen hjem.

Erik Ehmsen



Dansk Ornitologisk Forening, Fynsafdelingen,
v/ Flemming Byskov,
Bystævnevej 1A, Søllinge,
5750 Ringe

J.nr. SN 401-0187

Den 30 MRS. 1994

Kære Flemming Byskov,

Tak for Jeres brev af 16. februar d.å. og bogen om Gyldenstens Enge ved Bogense.

Jeg er imponeret over det arbejde, som I har præsteret med hensyn til at dokumentere områdets betydning for blisgåsen og mange andre vandfuglearter. Jeg synes også, at det er en flot og nyttig bog, som jeg håber kan inspirere Fyns Amt og eventuelt Skov- og Naturstyrelsen til i samarbejde med ejeren af området at gennemføre tiltag, der kan bevare og gerne forbedre områdets betydning for bl.a. blisgåsen.

Jeg er fra Skov- og Naturstyrelsen orienteret om, at Fyns Amt allerede er i god forhandling med ejeren om at indføre naturpleje på ca. 100 ha enge, der ellers på grund af delvis tilgroning er blevet mindre attraktive for gæssene. Jeg håber, at disse forhandlinger fører til et konstruktivt resultat, og at det således bliver muligt ved frivillige aftaler mellem amtet og ejeren at rette op på situationen.

Skov- og Naturstyrelsen har over for mig oplyst, at det er vanskeligt præcist at vurdere, hvor omfattende tiltag, der vil være nødvendige for at vende bestandsnedgangen for blisgæssene.

Jeg har derfor besluttet, at jeg foreløbigt vil afvente resultaterne af de frivillige aftaler mellem ejeren og amtet til løsning af problemerne.

Jeg har bedt Skov- og Naturstyrelsen om at holde kontakt med Fyns Amt og ejeren for derigennem at følge situationen fremover med henblik på løbende at vurdere, om der vil være behov og mulighed for at foretage sig yderligere.

Med venlig hilsen

Svend Aukén
Svend Aukén

Postadresse	Telefon	Telex	Telex
Højbro Plads 4 1200 København K	33 92 76 00	33 32 22 27	42230 militær dk